

Előfizetési feltételek

aholban házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Égész évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Segyedévre 1 frt 50 kr.

Hirdetések díja:

szentiméterenként 3 kr. Kereskedelmi és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyílt tér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal:

Nagyenyedi
Könyvnyomda és Papír-
árugyár részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,

hova ugy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szell és a liberálizmus.

Politikai és parlamenti életünk sajátságaihoz tartozik, hogy ha a nyílt harc nem sikerül, a hátsó lépést használják és eselt szönek, ami ellen nehéz küzdeni, mert nem lehet kézzel megfogni. Ugyanezt a jelenséget lehet ez idő szerint is megfigyelni. Mikor a kabinetváltozás megtörtént s Szell Kálmán a kormány élére lépett, megkezdődött az áskálódás. Bizonyos uraságoknak fajt a lelkük, mikor látták, hogy az új miniszterelnök mint erősítette a liberális eszmét s ennek partját, mint valószínű meg azt az eszmét, melyért Tisza Kálmán s valamennyi utóda sikra kelt: a nemzeti párt összeolvastatását a szabadelvűpárttal. És egyszerre munkánál termettek az uraságok, hogy megzavarják az egyetértést a kormány és a szabadelvűpárt, illetve ennek régi magva közt.

Igy keletkezett a rege a klerikalizmusról. A reakció jár-ke, hirdetik a reakció emberei álszenteskedő képpel, hogy megfélemlítsék a régi szabadelvűeket. Akadtak néhányan, akik felültek a „tréfának“. A szabadelvűpárt zöme tudta, hogy kabinet, melynek élén Szell Kálmán, a szabadelvűpárt régi hű harcosa áll. kinek elvűsöget hosszú évtizedek kipróbálták, soha nem követhet antiliberalis célszatokat. És ennek dacára agitáltak ez irányban: a reakció, a klerikalizmus, az agrarizmus, az antimerkantilizmus settenkedik, jár-ke. Igy halljuk ezeket minden hangnemben, így hirdetik ezeknek az uraságoknak a sajtóközegei.

Szell Kálmán alkalmat vett magának a képviselőház nyílt ülésében, hogy egy részvételtjes mosolylyal szívbentse ezeket a kisérteket. Megfelelt ama bizonyos uraságoknak. Liberális hitvallása büszkén hangzott, oly büszkén, mint közjogi krédója. Egy Deák korába képzeli magát az ember, midőn a miniszterelnöknek appropriationalis beszédét olvassa. Ez a beszéd a retorikának egy klasszikus remekműve, egyike a legfényesebb ex abrupto polémiáknak, minőket régen hallott a magyar képviselőház. Ugron elmennyörögte most mint ujdonsült honatya X-ik szűzbeszédét — mily finoman parirozta Szell a vágásokat! Az ő penge a legfinomabb damaszksuzi . . .

Különösen meg kell említenünk, különösen ki kell emelnünk a beszéd ama részét, mely az egyházpoltikai kérdéseknek volt szentelve. Az egyházpoltikai törvényeket nem fogja bolygatni s nem engedi, hogy má-

sok bolygassák. — mondá a miniszterelnök — a revíziót ellenzi, ellenzte s ellenzeni fogja; így kívánja ezt az ő szabadelvű érzése és a lakosság nyugalmának érdekében is az van, hogy ne idézzenek fel újabb felekezeti viszályt. Ez világos, igen világos. És az örvendező felkiáltások a szabadelvű párt padjain azt bizonyították, hogy ott megértették őt. Egy Szell nem lehet klerikalis!

A liberálizmusnak semmi esetre sincs érdekében e téren további lépéseket tenni. Az egyházpoltikai campagne be van fejezve, nincs szükségünk új harcra. Szenteljük időnként a miniszterelnök grandiozus békeprogramját keresztyulvitelenek. Ha pedig egy büns kéz a nemzet e szent java után nyulna, hű kezével meg fogja azt védelmezni Szell.

Püspök-választás.

Az erdélyi református püspök-választást élénk figyelemmel kísérte az egész ország. A budapesti napi lapok, a debreczeni sajtó külön tudósítokat küldtek el ez alkalomból Kolozsvárra.

Dr. Bartók György megválasztását meleg szimpátiával fogadta a közönség. Élénk rokonszenveny irnak róla az összes lapok.

Nagy-Enyed és Kolozsvár között a választás napján egész délelőttön át élénk telefon-összeköttetés volt; szerkesztőségünkbe az első pozitív hír délutáni 1 órakor érkezett, az első sürgönyt részünkre br. Bánffy Kazimir volt szives küldeni. A városban az örvendelő hírt Kovács Gyula polgármester sürgönyéből tudták meg, aki sürgönyileg jelezte Jancsó Sándor ev. ref. lelkésznek Bartók megválasztását.

Az új püspök első püspöki beszédéből — melylyel megválasztását megköszöni — közöljük a következőket:

Köszönetet mond a legmagasabb kitüntetésért, mely őt rövid idő alatt másodsor éri az egyházkerület részéről. Aggodalommal kérde, hogy megfelelhet-e a bizalomnak, arányban állanak-e a földatok nagyságával tehetségei? Aggodalma még fokozódik, ha rátekin a püspöki székre, amelyen oly nagy talentumokkal megáldott férfiu működött, mint elődje, ki nagy czélokot tűzött maga elé s nagy alkotásokat bizott az egyházkerületre. Ez alkotásokat kegyeletes megemlékezéssel veszi át, hogy azok fontartásáról, továbbfejlesztéséről

gondoskodjék. Nyíltan hirdetem, folytatá, hogy vállvetett, békés munka kell arra, hogy céljainkat elérjük. (Nagy tetszés.) Ez ünnepies pillanatokban kéri a főgondnokokat, hogy támogassák az egyházat, amelyet az egyházi és világi munkások együttes buzgósága erősít. Annál is inkább kéri a támogatást és tudja, hogy ezt megkapja, mert az erdélyi református egyházkerület története egy az erdélyi magyarság történetével. (Nagy tetszés és taps.) A protestáns egyház nem téri, hogy a hit és tudomány egymással ellenkezőben legyen. A papaak legyen hite, a tanároknak tudománya; (Taps.) a munkakör különböző, de a czel egy. Vessük kezünket mindnyájan — mondotta — az eke szarvára és ne tekintsünk azokra, amik hátunk mögött vannak. (Tetszés.) Majd arra buzdít a püspök, hogy emeljenek mindnyájan szívükben a hit mellett oltárt a nemzeti eszményeknek. (Taps és eljenzés.) Végül fogadja, hogy a czéloknek szenteli agyát, szívét, testét, lelkét, egész életét. (Taps.)

Bartók György dr. Málnáson — Háromszéken — 1845. április 23-án született. Székely szülői korán kezdtek taníttatni Málnáson, majd Seps-Szent-Györgyön, később Nagy-Enyeden a híres Bethlen-főiskolában, hol 1867-ben tette le az érettségi vizsgálatot. Ugyanitt végezte a jogi és theologiai folyamatot s 1871-ben kitüntetéssel tette le a papi vizsgálatot. 1872. év őszén Tübingába ment egyetemi tanulmányai fejlesztésére és mikor 1874-ben visszatért hazájába, néhai Nagy Péter ev. ref. püspök maga mellé választatta titkáru, egyuttal a kolozsvári ev. ref. gimnáziumban segédtanár, a Ferencz József tudományegyetemen pedig magántanár lett. 1876. április 23-án a nagyenyedi ev. ref. egyházközség ritka lelkesedéssel papjává választotta, hol mint lelkész és mint író fenyés szónoklataival és tollal szolgálta vallása, egyháza és nemzete nagy érdekeit. Védte a Bethlen-kollégium theologiáját, fejlesztette város közoktatását, részt vett minden nemes társadalmi mozgalomban, ahol a közjóknak szolgálni lehetett. 1892. február 4-én a szászvárosi ev. ref. egyházközség választotta papjául, de midőn Kovács Ödön elhaltával, mondhatni, árvaságra jutott a Bethlen-főiskola theologiája, kész volt egy évig elhagyni kegyelmés papi állását, csakhogy az ifju lelkészek nevelése s oktatása nehéz gondját magára vállalhassa. Az ifju papság és mindazok, kik nemes ügybuzgalmát méltányoln tudták,

TÁRCZA.

Egy nap a Dunán.

A „Közérdek“ eredeti tárczája.

Elöttem feküdt a Duna csendes hullámaival; hatalmas gesztenyefak árnyalják a bázisai gőzhajó-kikötő sétáló-helyét s virágzó granátfak és leánderek díszítik az utszéléket. Üres a sétány, csak néhány munkás léptei ütnek egyenletes zajt a vastag kavicsos poronlon. A víz partján akáczfacsoport árnyában lóczák vannak; az egyik padon vándorlegény aludt, tarisznyán nyugtatva a fejét, a másikon öreg anyóka hagyott-önnü batyujára könyökölt.

A gőzhajó már egy órát késétt; leültem egy harmadik padra s néztem a szerbiai hegyek lankás zöldjét s a hatalmas folyam hullámgyűrűit; midőn elfogytak a hullámgyűrűk, kavicsokat dobtam a vízbe s fűrészttem a víz titokzatos mélységét.

— Mélyebbek az ön gondolatai annál a viznél — szólalt meg mögöttem egy hang. Középtermétü barna férfi állt előttem, akivel legkevésbé gondoltam itt találkozni.

— Ön is a hajóra vár? — kérdém a kölcsönös üdvözlése után.

— Igen, megyek a fekete hegyek közé, ön pedig bizonyosan tanulmány-utat tesz ezen a vidéken; ha elfogad, örömmel leszek kísérelője, ismerem a vidék minden részét.

— Köszönettel fogadom — viszonzám kissé szórakozottan.

— Pedig jobb volna, ha kerülném önt s lennék én

az északi sarkon, ha ön dél ege alatt múltat; de ha a véletlen közelébe hozott, miért térnék ki végzetszerű utmutatása elől?

A férfi idegenszerű arcán sötét tragikum volt, mely határozott benyomást gyakorolt reám.

Fél óra múlva a hajón voltunk. A fedélzetén a társaság igen előkelő, de kissé nemzetközi volt, ami ezen a vidéken nem ritkaság.

Egy sápadt francia bankár magas rangu tisztekek kártyázott, angol turisták közönynyel szemlélték a társaságot s a vidék panorámáját egyaránt. Szóke német hölgyecskék utinaplójukba jegyeztettek, mintha csakis azzal tudnának társalogni; a többi utasok vidám csoportokban csevegtek.

Szemléltettem a tarka csoportokat. Vendur melletttem ült s mély gondolatok örvényével látszott küzdeni. Ismeretségünk épen oly véletlen játéka volt, mint most találkozásunk . . .

Az esti szél átsuhant a lombok között, lassan hulltak a sárgult levelek a földre; egy terebélyes bálványfa tele volt fűrtös virágokkal, ábrándozva járt a hold a fellegek között s midőn ezüst sugara megvilágítá a hatalmas fa sötét levelei közt diszljó virág koronáját, zsongva ébredt föl az éj ábrándvilága; tele volt a levegő édes szerelemmel. A tánczoló párok szétoszottak az erdőcske hús utaira. Ventur arca át volt szellemülve; halkán, remegve beszélt egy oly hatalmas érzelméről, mely nem téri az okosság, a megfontolás érveit; nyilatkozniya kell.

— Szeretnem önt az első pillanattól fogva; szédítő, hódító hatalmával fogott el egy olyan érzelem, mely-

nek létezéséről fogalmam sem volt. Meg sem érdemlem azt a nagy boldogságot, melyet az ön szerelme nyújthat nekem, de én az ön lényében isteni hatalmat látok, mely újja teremthet engem. Nem kívánom, hogy válaszoljon, nem akarom vonzalmát kierőszakolni, csak engedje meg, hogy beszéljek! Többet nem kívánhatok. Oáz ez lelkem sivatagán tíz évi szenvedés után! . . .

Mélyen meg voltam hatva. Ugy tekintetem az ifjut, mint egy lelki beteget, aki nagy átváltozás hullámain vergődik.

Szemeiben olyan imádszerű könyörgés volt, mely minden tekintetével azt látszott mondani: „Oh! Bocsásd meg a multat, mentsd meg lelkemet, mely jó és nemes akar lenni.“ Volt valami bódítóan vonzó a gondolatban, újjáteremteni egy ember lelki világát. S mi is volt az a nagy bün? . . .

Fiataltiszt volt, letették ezredét a boszniai határszélre. A balkán félsziget forrongott ez időtáiban, a kis Szerbia Obrenovics Milán gyenge uralma alatt, befolyásolva orosz hatalom által, egy sokat szenvedett mártir országnak tűnt fel a szerb fiu képelmében. A nagy Battenberg Sándor akkor daczolt oly hősileg az orosz hatalommal s kimondotta a kis Bulgária független fejedelemségét, dacára, hogy az európai nagyhatalmak azt elismerni nem akarták. A tisztu bojt megnyitotta előtte a felső köröket, ismeretségbe jött Karagyorgyevics herczeggel, aki mint régi trónkövetelő, összeesküvést szervezett az Obrenovics dinasztia ellen. Mohón szívta magába a bódító szavakat, melyek egy nemzet boldogítását festették előtte.

S egy napon megszökött ezredétől.

nem hagyták csöndes visszavonultságában, hanem 1898-ban váratlanul generális notáriussá — egyházkerületi főjegyzővé választották s ezzel a püspök utáni első egyházi állásba jutott. Bartók György irodalmilag is tevékeny munkás. Érdekesebb művei: „Lessing, mint theologus“, 1872. „Bodola püspök életrajza“, 1877. „Az erkölcsi élet legfőbb kérdései“, 1879. „Népiskolánk és a vallásos nevelés“, 1885. „Biblia-ismertetés“, mely már második kiadást ért, 1895. „Bibliai elbeszélések“, 1896. „25 év a Bethlen-főiskola theol. akadémiájának történetéből.“ Azonkívül 1876-ban megindította az „Egyházi és iskolai szemle“ című lapot, melyben több nagyobb dolgozata jelent meg.

Színház.

Szerdán Jókai Mór egy, az utóbbi években irt színműve a „Fekete vér“ került színre. Azt hisszük, hogy nemzetünk büszkeségét képező koszorus költőnk babérait nem csipkedjük meg, ha kijelentjük, hogy e darab épen nem tartozik a jobbak közé. Az alapeszme, hogy t. i. hollóbol soha nem lesz galamb és a vér nem válik vízzé, jó; híven van festve az ötvenes évek elnyomatási korszaka, majd a nemzeti ébredés hajnala, de mindez oly hosszadalmasan, oly vontatottan, hogy a darab hatást nem kelthetett, amint hogy nagyobb színpadaink műsorán nem is igen szerepel. Véget érni nem akar és mégis semmit mondó dialogok és monologok tették unalmassá, a főalakok bágyadtak, mintha ők maguk sem tudnák, hogy mit tesznek, miért teszik, mikor az ellen minden jó érzés tiltakozik. Ellenben van egy pár jó epizód alak, mint a jó indulatu megyefőnöke, kitűnő személyesítő találgatva Rakodczayban, egy ugrifüles riportere, melyet szintén nagyon jól játszott Gulyás, egy nagyszakállu, folyton hazafias mondásokkal és citátumokkal telített báró, ki azonban egy kis hivatalért bajszot, szakált, mindent feláldoz s mely szerep igen jó kezében volt Kelemenénél. A többi szereplők is jobb ügyszökhöz méltó buzgalommal játszották meg többé kevésbé háladatos szerepüket, így Palugyai Vilma, ki a fiát, hogy urrá tehesse, bölcsőjében kicserélő vén cigányasszonyt igazán drámai erővel és hatásosan játszotta, tapsokat és kihívásokat aratva. Jól játszottak Székely Renee, Simon, Bárdi s nem az ők hibája, ha nem tudtak minden jó igyekezetük dacára hatást kelteni. Közönség-kis számmal.

Igen jó előadásban, csinos díszletekkel és jelmezekkel láttuk csütörtökön Goethe „Faust“-ját. A főbb szerepek mind jó kezekben voltak s kiválóan jól játszott Rakodczay Mephisto, — Novák Irén Margit és Morvai Faust. Az első valóban a poklok fejedelmét állította elénk ördögi szerepében, melyben a tőle megszokott jeles alakítást nyújtotta. Novák Irén pedig nemesen igen jól játszott, de poetikus szép Margit is volt, míg Morvai jó játéka mellett deli megjelenésével is hatott a közönségre. Mindhárom sűrű tapsokat és kihívásokat érdemeltek ki jeles játékukkal. Mártha jelentős szerepében jobb szeretettük volna Palugyai Vilma látni. Simon és Bárdi járultak még az est sikeréhez. Az előadás gördülékeny, a rendezés jó

volt, mi mellett bizonyít az is, hogy a tiz változás dacára az előadásnak 10 órára vége volt. A sugókiabálásai e napon sem maradtak el, e részben megjegyzéseink hatástalanul hangzanak el s úgy látszik, hogy a máskülönbösen fegyelmet tartó igazgatónál is siket fülekre találunk!

Vegyes hírek.

— **Bartók György dr.** ev. ref. püspök már hozzálatott az egyházkerület folyó ügyeinek intézéséhez. Az új püspök, aki eddig a szászvárosi egyházközség lelkészi hivatalát töltötte be, pénteken Szászvárosra utazott, ahonnan a sürgősebb egyházkerületi ügyek intézésére esetről esetre visszatér Kolozsvárra. Tegnap szombaton pár óráig városunkban időzött, több látogatást tett, delután pedig kocsin Bocsárdra a püspöki uradalom megtekintésére rándult ki. Bartók György dr. a kolozsvári püspöki palotába a beiktatás után fog családjával beköltözni.

— **Pap Béla** m. kir. honvéd ezredes, a m. kir. 75. honvéd gyalog dandár parancsnoka, tegnapelőtt városunkba érkezett, hogy a helyben állomásozó honvédszállójá felzett szemlét tartson. A három napig tartott vizsgálat után a dandárnok állomáshelyére, Kolozsvárra tért vissza.

— **Főjegyző-választás az ev. ref. egyházban.** Bartók György dr. ref. egyházkerületi főjegyzőnek püspökké választása által megüresedett az egyházkerület ez előkelő állása is, melyet az évi közgyűlés folyamán, május 27-én fognak belőlni. Már a püspök-választó gyűlés alkalmával szóba jött a főjegyzői szék betöltésének kérdése. A jelöltek közül ez idő szerint Sándor János nagy-enyedi esperes, Kenessey Béla theol. igazgató, Elekes Viktor gyula-fehérvári esperes és Dézsi Gyula kolozskalotai esperes neveit emlegetik.

— **Balázsfalván** — mint már jeleztük volt — folyó évi május hó 1-én új adóhivatal állítatik fel és az újban vett értesülésünk szerint ezen adóhivatal működését május hó 1-én tényleg meg is kezdi. Most vannak folyamatban a tisztviselők kineveztetése és kirendelése iránti intézkedések, az elhelyezés — egy tágas, kényelmes, 5 szobából álló lakásban — már megtörtént és néhány nap múlva teljesen berendezve és felszerelve ez új intézmény hivatalának átadható lesz.

— **„Bethlen-szobor-ünnepély Debreczenben.“** Ezen cím alatt olvassuk egyik igen tekintélyes debreczeni hírlapból a következő s reánk nézve rendkívül öröndetes értesítést. „Körülbelül két éve, hogy Enyedről mozgalom indult ki abból a célból, hogy Bethlen Gábornak, a híres erdélyi fejedeleme, a protestánsizmus nagy védőjének, az enyedi kollégium alapvetőjének, Enyeden szobor állíttassék. A mozgalom azonban mindez ideig csak szűkebb határok közé szorított, és bár a lelkes fáradozók munkáját siker koronázta, szükségesnek látták országos jelleget adni a mozgalomnak, hogy a szép és nemes cél annál inkább megvalósítható legyen. Így került e kérdés napirendre a debreczeni akadémiák kebelében fennálló

egyik lelkes társaságban, az „Erdélyi-Kör“-ben. A tegnap esti órákban jöttek össze ez ügyben a távoli hercezes hon szülőttei s komolyan, de igaz lelkesedéssel tárgyalták a kérdést Boross Lajos joghallgató elnöke mellett. Megvitatták a rendezendő ünnepély mérveit, módosztatit s annak idejét. Elhatározták az egész akadémiai ifjúságnak a rendezők sorába leendő bevonását, a város előkelőségeinek a védnöki tisztségre leendő felkérését, az egész közönség érdeklődő, szives pártfogásának lehető megnyerését, s mindennek előtt a főiskolai tanárkar támogató jóindulatának kieszközölését. Általában az ünnepély nagyszabásúnak ígérkezik és mi hisszük, hogy főiskolánk ifjúsága, mely oly sokszor bizonyította be a közönség előtt életrevalóságát, a maga elé tűzött ezen feladatot is fényesen oldja meg.“

— **Rombolás** czímen lapunk két előző számában foglalkoztunk az immáron néhaivá vált sétatéri tölgy esetével, tettük pedig azért, mert annak kivágása az egész városn megdöbbenést keltett. Kötelességünknek ismerjük kijelenteni, a rendőrségtől vett értesítés alapján, hogy a fát, mert kilátását zavarta, dr. Szabó Mihály kir. tanfelügyelő vágatta ki, miután azonban polgármesteri engedéllyel tette, a rendőrség ez ügyben eljárását indítani nem volt hivatva.

— **Színházi műsor.** Ma, vasárnap, április 23-án Meltóságos csizmadia (a Verwunschene Prinz című híres német bohózat magyarítása). Hétfőn: Az édes Kedden: Macbeth (teljes kiállítás, zenével). Szerdán, először: Béni bácsi (Beöthy László bohózata). Csütörtökön, először: Katonák (Thury Zoltán szenzációs színműve). Szombaton: Gyurkovics lányok.

— **Beküldetett.** Tek. Szerkesztő ur! B. lapjának idei 31. számában „Sok a panasza“ czímen megjelent napihíre vonatkozólag legyen szabad kijelentem, hogy én — akitől az abban említett barackfáknak egy részét ellopták — rendőrségünk útján teljes kártérítést és elégtételt kaptam. Ennyit az igazság érdekében. Kiváló tisztelettel Papp János.

— **Tájékoztató.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara illetékes helyről vett értesítés alapján az érdekelt agyag-iparosok tudomására hozza, hogy a pénzügyminiszter ur intézkedett arról, hogy a kincstári fémkohók mázanyag-termeléséből a kisebb vevők (iparosok) közvetlenül beérkező megrendeléseinek akadálytalan foganatosítása végett a szükséges mennyiség mindenkor fenntartassék és csak az ezen felül termelhető mázanyag biztosíttassék a nagyobb vásárlóknak. A kisipari szövetkezetek, fazekas ipartársulatok, gyárló műhelyek, házi ipari telepek, sőt az egyes mesterek sincsenek tehát arra utalva, hogy a kérdéses kohó-terményt drága áron másodkézből vásárolják. A kolozsvári kamara területén ilyen beszerzési források: az oláhláposbányai és óradnai kir. bányá- és kohóhivatalok. Kolozsvárt, 1899 április hó 20. Veisz József, alelnök. Gámán Zsigmond, titkár.

— **A legnagyobb hőseség.** Soha akkora hőseség nem volt, mint 1615 ben Angolország déli részén. Január 16-án kezdett a hó hullani és márczius 12-én hagyta abba, vagyis teljes két héttel tartott tovább, mint a bibliai nagy esőzés, amely a Noé bárkáját az Ararat tetejére sodorta. A hó természetesen oly ma-

Midőn fölebredt örjögő álmaiból, haditörvényszék előtt állt.

Tekintettel ifjúságára, a királyi kegyelem megmenté a haláltól, de öt évre elvették tiszti bojtját.

Midőn elváltunk, azt mondták bucsuképpen:

— Nézzen föl néha a Szíriuszra, lelketem küldöm a csillag sugarán önhöz.

Gondolataimat kiteptem ez emlékek közül s a vidéket kezdtem szemlélni.

A Duna itt meredek sziklafalak közt kigyózik tova, szabályszerű távolságban mélyedések látszanak a sziklákba vésvé.

— Miféle nyilások ezek? — kérdém Vendürtől. Fölrezzent gondolataiból s szórakozottan nézett az általam mutatott irányba.

— Ez, nagysád, Trajanus hatalmas művének romja, melyet rabszolgáival végeztetett; e nyilásokba volt helyezve a hidat tartó gerenda, melyen e járhatatlan utakon eivonult, — itt-ott látszik még a hid boltozatából egy kőoszlop — s ott tovább egy fekete márvány lap a sziklába vésvé, rajta felirat is látszik. Tiberius római császár kezdete az építkezést a Duna jobb partján Kr. u. 100-ban. Trajanus folytatta az építkezést, azt bizonyítja a márvány fölirat.

— Ez valóban örök időnkig tartó emlék, ha csak egy földforradalom nem temeti be a Dunát a két ország hatalmas szikláival.

— A nagyravágás az emberi élet főorgója volt mindig. Midőn már az életben minden elérhető bir, akkor még az emberi életet tuhaladó emlékek után vágyik. Trajanus még itt nem fejezte be alkotásait, —

folytatá álmódzva — még egy kőhidat épített a Dunán. romjait meglátjuk Orscván alul a Vaskapu közelében. E mű oly egyszerű volt, hogy méltán fölkelte az utókor bűmlatát is: Egyáltalán az ókori építészeti zsenije mellett a mi korszakunk majdnem törpe marad; olyan arányokban, mint damaskusi Apollodoros épített, aki e hidak tervét is készítette, ma nem tudnak építeni.

— Talán a híres Trajan-oszlopot is ő emelte?

— Igen, s tudja nagysád, miért oly csodaszerű ez oszlop?

— Nem; mi nők csak vázlatosan tanuljuk a történelmet.

Ventur végig simította felleges homlokát, s mintha e pillanatban elfeledte volna, milyen is az az oszlop, szemében a fölzarvart férfi-lelek mély örvényeit láttam.

— Talán még is emlékszem — szóltam újból, látva szórakozottságát.

— Fehér márvány hengerekből áll, melyet csavar alakban kigyózó szalag övez, s ezen a dák háboru eseményei vannak feltüntetve a dákok és rómaiak fegyverzetével.

Hálásan tekintett reám. A társalgás megszakadt, mint rendszeren, ha a szavak csak konvencionálisak s a gondolatok másutt röpködnek. A hajó gyorsan uszott tovább. Oval alakú szigetek füzekkel borítva tűntek el mellettünk, meredek sziklafalakból sötét barlangnyilások ásitottak a Dunára, majd fantasztikus sziklacsoportok mohos csucsa meredtek az égnék, váltakozva sötétzöld lombzó erdőséggel. Beértünk a Vaskapu csodás szirtjei közé. Kavargó örvények forgatagán tört

meg a napsugár, a víz színváltozatai büvölő szépséget nyertek, a mély feketétől az égbolt halvány kekjeig minden árnyalat üzte kápráztató játékát.

Némi bűmlat zárta le az ajkakat, s midőn mindenki megnémult a természeti szépségektől, Vendur visszanyerte önuralmát és beszélni kezdett.

— Megfigyelte azt nagysád, hogy az emberi lélek medrében is vannak a Vaskapuéhoz hasonló sziklakövek, amik elzárják a reudes utakat, — s ha csak örvényeken haladhat az élet hajója, mi sorsa lehet akkor a hajósnak? Áldástalan küzdelem, semmi egyéb . . .

Idegesen felkaczagott . . . S még az olyan lélek is örökké naiv marad, ha nem tudja elüzni az ábrándokat. Nézte a Szíriusz fénysugarát? És megtalálta annak föltjain az én lelki küzdelmeimet? Tudom, hogy nem nézte; miért is tételődött volna vele? Én a társadalom itélőszékére bízam eldöntését annak, lehet-e jogom a boldogsághoz, s ez az itélőszék azt mondotta, hogy nincs! A férfinak első a becsület, s nekem a becsület azt parancsolta, hogy tépjem össze szívem balga vágyait . . . Pedig a társadalom összes itélőszéke ostobaság volt; két élet lett általa még boldogtalanabb . . .

És nézte hosszan, merően, epedően az égen kigyuló csillagok ezreit, a Szíriusz csalfa csillogását, reszketését . . . remegett az ajka, s a szemei megteltek könnyel . . . !

— Aztán elváltunk, — elvitte szevedélyes lelkét a fekete hegyek közé. Talán majd egyszer, őszülő fűtökkel, ismét találkozunk . . .

Bignó Mariska.

gasra
söt a l
—
általán
Vilma
hol az
désben
kivánn
megkü
—
fránti
lyektől
denkin
évek s
reiner-
ségta
Azon
találma
kapja,
való k
mul és
azonna
hasone
ban az
kült a
gősebb
értékü
ismert
védjeg
azt so

Irén
Szín
Ign
Jár
Kor
Civi
Elő
amit ke

Dr. M
Nagy
Nyomat

Ezen
játék

El
Be
Huzás:
Nyere
1
1
1
3
5
8
30
50
2900
3000

és ki
valan

gasra gyült, hogy mindenféle közlekedést megakasztott, sőt a kisebb házakat is elborította.

— Osztálysorsjegyek vételére ajánljuk az általános ismert és jó hírnevű örvendő Lukács Vilmos (Budapest, V., Fűrdő-utca 10.) bankházat, akit az osztálysorsjátékra vonatkozó mindenféle kérdésben szívesen kap mindenki felvilágosítást, valamint kívántra jatektervezetek azonnal ingyen és bérmentve megküldetnek.

— Az utánzatoktól való óvás és az azok iránti felvilágosítás, különösen tápszereknél, amelyekről legdrágább tulajdonunk, az egészség függ, mindenkinek sürgős kötelessége. Még emlékezhetünk, hogy nek sora előtt minő nagy eredménnyel lőn a Kathreiner-fele Kneipp-malátakávé bevezetve és az egészségben legelsőrangú szaktekintélyei által üdvözölve. Ezen körülmény, hogy ezen gyártmány egy sajátos előkészítési mód által a babkávét illatát kapja, kitűnő módon alkalmasá teszi azt a babkávét való keverésre, amelynek kedvelt jó ize ez által finomul és fokozódik. No de megjelentek a hamisítások is azonnal, és még ma is szakadatlanul kísérleteznek, hogy hasonló csomagolásban vagy megjelöléssel, leggyakrabban azonban nyitottan kimért árban egyszerűen porított árpat vagy égetett malátát a közönségnek „malátakávé” név alatt fölerőszakoljanak. Ép ezért a legsürgősebben óvunk ezen valódi gyártmány minden csekély értékű utánzatától, amely csupán a már általános ismert fehér eredeti csomagokban a „Kneipp plébános” védjeggyel és a „Kathreiner” névvel adható el, tehát azt sohasem szabad és lehet „nyitottan” kimérni.

Szerkesztői izenetek.

Iren, Kolozsvár Nem közölhető.
Színházlátogató. Alkalm adtán megemlítjük.
Ign. Blasiensis. Jövő héten közöljük.
Járatlan. 1886. évi XII. t. cz. 99. §.
Kortcs, Kocsárd. Mint láthatja, idejét multa.
Civis, Nagy-Enyed. Május végén vagy június elején.
Előfizető Nagy-Enyed. Olvassa el hirrovatunkat és meglátja ott, amit keres.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.
 Kiadó: **Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság.**
 Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

571—899.
 k. b.

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi min. kir. miniszter ur ö nagyméltósága 1914—V/99. sz. a. kelt, az Alvincz-nagyszében-vöröstoronyi vasut kiépítéséhez Alvincz község határában elfoglalt **földterületek kiséjajátítása** iránti eljárást engedélyezvén: a kiséjajátítási eljárást d. e. 9 órai megkezdési idővel és Alvincz állomás összejöveteli helylyel **1899. évi május hó 5-re** tűzöm ki.
 Miről érdekeltek azzal a megjegyzéssel értesit-

tenek, hogy a vasuthoz kiséjajátítási terv és összeírás a törvényszerű 15 napi közszemlére Alvincz község-házánál vannak kitéve, ahol azok, a tárgyalás napjáig, a hivatalos órákban betekintethetők.

A kiséjajátítási terv megállapítása felett az eljárás során akkor is érdemleges határozat lesz hozva, hogyha az eljárás az érdekeltek részéről senki sem jelenik meg.

Alsófehér vármegye közíg. bizotts. elnökétől.
 Nagy-Enyeden, 1899. április 11-én.

Zeyk Dániel
 főispán, a közíg. bizotts. elnöke.

Bikszádi
 árlappal
 és ismertető
 könyvecskével
 bérmentve szolgál

A
KUTKEZELŐSÉG
BIKSZÁD
 (Szatmármegye.)

Bikszádi ásványos gyógyvizet,
 mely egyedül a maga nemében,
 több hírneves egyetemi orvostanár
 és hírneves vidéki orvosok, hatásánál fogva, fölébe helyezik
 a **Selters** és **Gleichenbergi** vizeknek. Gyógyító hatása a
bikszádi ásványos gyógyviznek kitűnően bevált idült és
 heveny légszűhurut, légcsőzág-hurut, vérköpes ellen. Nagy konyhasó-
 tartalmánál fogva vérhányás, tüdőcsücs hurutnál és kezdődő gümökör-
 nál, továbbá kitűnő eredményt értek el a **BIKSZÁDI VIZ** alkalmazása
 által emészthetlenség, idült és heveny gyomorhurut, máj- és epe-
 hólyagbántalomnál, a belek renyhe működésénél, vesehomokban szen-
 vedőknél, görvélykörös daganatoknál, heveny és idült női bántalmaknál,
 mint specificum vált be.

Bikszádi viz bérlője s a sztojkaí viz fölarusítói:

ALMER LAJOS és KÁROLY
 nagybányai lakosok.

Sztojkaí ásványvizet,
 mint Erdély gyöngyét, nem hiába
 neveztek el **magyar karlsbádi**
 viznek, mert főnyelg annak gyógyhatása, a szigorú diéta
 betartásával: idült gyomorbántalom, máj- és epehólyag, vala-
 mint epékő bajoknál, némkülönben **csukorbetegségnél**
 alkalmazva, valóságos csodákat művel, kitűnő hatása a **SZTOJKAI**
ÁSVÁNYVIZ a légszűzerek összes bántalmánál, valamint a női bajok
 és görvélykörös bántalmaknál is. — A **SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ** dús szén-
 savtartalmánál fogva akár borral, akár gyümölcszörppel vegyítve, mint
 kellemes üdítő ital párját ritkítja. A **SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ** hosszas
 használata az ép szervezetben elváltozást nem idéz elő s így a rossz
 ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyival is inkább, mert hosszabb
 állás után nem csapódnak ki belőle a szilárd alkotórészek, mely tulaj-
 donsága lehetővé teszi a tengeren túli szállítást.

1752 5—10

Sztojkaí
 árlappal
 és ismertető
 könyvecskével
 bérmentve szolgál

A
FORRÁSKEZELŐSÉG
SZTOJKA,
 (Szolnok-Doboka m.)

Főraktár: **Cirner J. Józser** ur fűszer-üzletében.

H I R D E T M É N Y.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a **Magyar Királyi Pénzügyminiszterium** ellenőrző közegei a Magy. kir. szab. Osztálysorsjáték (IV. Sorzjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a fölarusítóknak elárusítás végett kiadattak. — **A Magyar Kir. Pénzügyminiszterium** által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.
Negyedik sorsjáték.
100.000 sorsjegy, 50.000 nyeremény.

Első osztály. Betét 12 korona.	Második osztály. Betét 20 korona.	Harmadik osztály. Betét 32 korona.	Negyedik osztály. Betét 40 korona.	Ötödik osztály. Betét 32 korona.	Hatodik osztály. Betét 24 korona.
Huzás: 1899. máj. 18 és 19-én.	Huzás: 1899. június 14. és 15-én.	Huzás: 1899. júl. 11. 12. és 13-án.	Huzás: 1899. augusztus 2. és 3-án.	Huzás: 1899. aug. 23. és 24-én.	Huzás: 1899. szeptember 13-tól október 11-ig.
Nyeremény Korona	Nyeremény Korona	Nyeremény Korona	Nyeremény Korona	Nyeremény Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben Korona 1.000.000 (Egy millió)
1 á 60000	1 á 70000	1 á 80000	1 á 90000	1 á 100000	
1 á 20000	1 á 25000	1 á 30000	1 á 30000	1 á 30000	
1 á 10000	1 á 10000	1 á 20000	1 á 20000	1 á 20000	
1 á 5000	1 á 5000	1 á 15000	1 á 15000	1 á 15000	
3 á 2000 6000	3 á 3000 9000	3 á 10000 30000	3 á 10000 30000	3 á 10000 30000	
5 á 1000 5000	5 á 2000 10000	5 á 5000 25000	5 á 5000 25000	5 á 5000 25000	
8 á 500 4000	8 á 1000 8000	8 á 2000 16000	8 á 2000 16000	8 á 2000 16000	
30 á 300 9000	20 á 500 10000	10 á 1000 10000	10 á 1000 10000	10 á 1000 10000	
50 á 100 5000	60 á 300 18000	70 á 500 35000	70 á 500 35000	70 á 500 35000	
2900 á 40 116000	3900 á 80 312000	4900 á 130 637000	3900 á 170 663000	3500 á 200 780000	
3000 nyer. K. 240000	4000 nyer. K. 477000	5000 nyer. K. 898000	4000 nyer. K. 934000	4000 nyer. K. 1061000	

Az I. osztály huzása 1899. május hó 18. és 19-én lesz. A huzások a **Magyar királyi ellenőrző hatóság** és kir. közjegyző jelenlétében nyilvánosan történnek a Vigadó termeiben. Sorsjegyek a Magy. kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi elárusítójánál kaphatók.

Budapest, 1899. április 16-án.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Lónyay. Hazay.

Ezen 480 nyeremény közül utoljára kihuzott kapja a jutalmadját.

1 jutalom 600000	600000
1 nyer. 400000	400000
1 á 200000	200000
1 á 100000	100000
1 á 60000	60000
1 á 40000	40000
2 á 30000	60000
3 á 20000	60000
20 á 10000	200000
50 á 5000	250000
400 á 2000	800000
720 á 1000	720000
1000 á 500	500000
27800 á 200	5560000
30000 nyeremény és jutalom	Korona 9550000

Több mint 50 év óta sikerrel használtatik!

az

ESZÉKI SPITZER-KENŐCS

és az

ESZÉKI SALVATOR-SZAPPAN.

Valódi minőségben csakis, mint eddig, zentul is Eszéken, felsőváros

Dienes C. J.-féle

gyógyszertárban készül és megrendelhető.

Szeplőket és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztítási talanságokat biztosan eltávolít.

1 tégely valódi Spitzer-kenőcs 35 kr.
1 üveg „ Spitzer-mosóvíz 40 „
1 darab „ Salvator-szappan 50 „
1 doboz „ lyoni rizspör „
3 színben „ 50 kr és 1 frt.
1 tégely kézpaszta „ 60 kr.

Figyelmeztetés.

Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el van látva, és követik a t. közönség csakis DIENES-féle eszéki kenőcsöt és szappant kéri és elfogadni.

1738 8-15

208-1899. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Atulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-ez. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a m.-vásárhelyi kir. járásbírótság 1898. évi V. 831. számú végzése következtében Schönstein Gyula ügyvéd által képviselt Heller Jakab és fia javára Harmath Janos és t. ellen 133 frt s jár. erejéig 1898. évi október hó 9-én fogantatott kielégítési végrehajtás úján lefoglalt és 560 frtra beesült 1 tehén, 3 ló és mintegy 560 véka tengeriből álló ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a marosújvári kir. bíróság 1898. évi V. 253 2 számú végzése folytán 93 frt hátralék tökékövetelés, ennek 1897. évi

november hó 19 napjától járó 5% kamatai erejéig M.-Forró községben végrehajtást szenvedők lakásán leendő eszközésére 1899. évi május hó 4-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ely megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az ériutott ingóságok az 1881. évi LX. t.-ez. 107. és 108 §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek beesaron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-ez. 102. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Maros-Ujvárt, 1899. évi április hó 8. napján.

Dergán János,
kir. bírósági végrehajtó.

1784 1-1

!!! Használjon Ön FEGYVERKEREKET !!!

Különös előnye:
utólérhetlen könnyű járás

(megeőltetés nem létezik.)

Steyri fegyvergyár

a világ legnagyobb kerékpárgyára.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Magyarországi vezérőgynökség:

KANN és HELLER czégnél

Budapest, Váci-körút 62.

1774 2-6

Mária-czelli gyomorcsseppek

Figyelni a védjegyre

Schulzmann & Brady

nagyszerűen hatnak, gyomorbajoknál nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, büzös lehelet, felfújtság, savanyu felbőfőség, hasmenés, gyomorégés, felesleges nyálkiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, szűkülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, amennyiben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél etelekekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámorhoidáknál.

Említett bajoknál a **Mária-czelli gyomorcsseppek** évek óta kitűnőnek bizonyult, amit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr, nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár:
Török József gyógyszerháza
Budapest, Király-utca 12. sz.

Védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly csseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”.

1616 20-22

Legnagyobb nyeremény

legszerencsésebb esetben

1.000,000 KORONA.

Az összes 50,000 nyeremény JEGYZEKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben **1.000,000 korona**

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Kézpénzben fizetendő	Jutalom	Korona
1	Jutalom	600000
1	nyer. á	400000
1	"	200000
2	"	100000
1	"	90000
1	"	80000
1	"	70000
2	"	60000
1	"	40000
5	"	30000
1	"	25000
7	"	20000
3	"	15000
31	"	10000
67	"	5000
3	"	3000
432	"	2000
763	"	1000
1238	"	500
90	"	300
31700	"	200
3900	"	170
4900	"	130
50	"	100
3900	"	80
2900	"	40
50,000	nyer. és jut. összegben	13.160,000

Rendelőlevél levágandó.

Kérek részemre I. osztályu magy. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget frt } utárvételezni kérem }
postautalvánnyal küldöm. } A nem tetsző törleendő.

Pontos ezim.

Török A. és Társa uraknak Budapest.

Állattenyésztő gazdák figyelmébe!

Az „Alsófehervármegyei Gazdasági Egyesület”

Nagy-Enyeden, 1899. május hó 4-én

tenyészállat-kiállítást

rendez.

Dijazás alá esnek:

I. Magyar erdélyi fajtánál: községi bikák, borjas tehének, tenyésztehének és üszök.

II. Havasi, esetleg pinzgau fajtánál: 1-3 éves bikák, tehének és üszök.

III. Bivalyok: Bivalybikák és tenyészbivaly-tehének.

IV. Sertés: Kisbirtokosok kanjai.

V. Juhok: Kisbirtokosok kosai.

Kitűzve 35 különböző díj 800 kor. értékben.

Bejelentések intézendők **SZÉKELYHIDY VIKTOR** gazdasági egyesületi titkár urhoz **Nagy-Enyedre**, hol a kiállítást illetőleg bővebb felvilágosítás nyerhető.

1755 5-6

34-1

Előfiz...

helyben há...

Égész évre...

fél évre...

Negyedévr...

H...

centim...

ők és gyar...

Bélye...

Nyilt...

Örömi...

ifjúságát...

ban felá...

versenyt...

fias ifju...

ért, nem...

tették p...

lelkesíté...

fel nem...

Bethi...

minden...

jük kü...

világra...

szabads...

tét, esa...

erőit. E...

dely te...

gyulafé...

tásának...

kezésne...

A mi...

emléket...

zája, ne...

munkál...

Boeckai...

kepeül...

alkotma...

szobor,

hirdetn...

az orsz...

nemzet...

lem u...

bercei...

virágoz...

zelében...

a tiszt...

selt, s...

itt fog...

lött, ös...

kevés z...

Ezer...

kezet a...

alkalma...

város, s...

dicsőbb...

Mint...

Tükörv...

uj szit...

egy ta...

akinek...

leány...

üde is...

Hát...

vezető...

—

A le...

színhá...

mert a...

pesten...

tól tal...

megele...

—

bálhat...

Mer...

Össze...

esztén...

annál...

ugy a...

arra, s...

—

Es...